

MÓN

La solitud de Merkel

A final d'agost de 2015 la cancellera Angela Merkel decidí, sorprenentment, obrir les fronteres alemanyes a l'allau de refugiats que arribaven des de Síria, a través de tercers països, fugint de la guerra que s'hi pateix d'ençà del 2011, quan la *primavera àrab* domèstica va degenerar en un conflicte obert entre diverses bandes del qual Daesh s'està aprofitant per consolidar posicions i que ha convertit el país en un caos. La decisió de la cap del Govern teutó deixava bocabadat tothom. No només a Alemanya i a Europa sinó a tot el món. Perquè suposava un canvi radical en relació amb la política fronterera que havia practicat fins aleshores.

En efecte, només un mes abans, el 15 de juliol, la mateixa cap de Govern va protagonitzar la famosa escena amb la nena libanesa a la qual explicà que no es podia atorgar refugi als seus pares, enmig dels plors de la criatura. Les xarxes socials s'ompliren d'insults a Merkel. Feia honor a la imatge de la política de ferro que sempre havia semblat, sense sentiments que l'ablanissin. I de sobte, a final del mes d'agost, féu el discurs en què anuncià que obriria les fronteres i

La cancellera alemanya, aïllada i amb una creixent contestació interna tant a la CDU com entre els aliats, fia el seu futur polític al fet que el vergonyós acord amb Turquia aturi l'allau de refugiats.

Reportatge de Miquel Payeras

que ningú no s'havia de preocupar perquè tots els reptes que suposés l'arribada dels nousvinguts serien superats: "Ho aconseguirem", sentencià.

Els milers de refugiats que arribaren en tren durant el setembre a les estacions germàniques foren rebuts per gernacions que els regalaven aliments, roba, begudes, abraçades, somriures... Els oferien llibertat, seguretat i fe en el futur. Els obrien les portes d'Alemanya i de la Unió. El somni s'havia fet realitat. No només per als milers i milers de

nouvinguts sinó també per a aquells que creien que una Europa diferent, justa i solidària era possible. La decidida actitud li valgué a la cancellera el reconeixement internacional. La revista *Time* la declarà "personatge de l'any" i el seu nom va córrer entre nombrosos mitjans de comunicació com a possible aspirant al premi Nobel de la pau.

En els pocs mesos transcorreguts fins ara tot ha canviat. Merkel està més sola que mai, ningú entén les seves decisions, ha estat incapaç de forçar la distribució de refugiats per quotes obligatòries o voluntàries per a cada país de la Unió i ha dirigit Europa cap al pacte vergonyós amb Turquia. Els seus aliats polítics s'allunyen d'ella, li creix l'oposició interna en el propi partit i per la dreta ja té la competència electoral d'Alternativa per Alemanya. En cap moment de la seva carrera política no havia semblat tan dèbil com ara. L'analista polític del *New York Times* Ros Fouthat escrivia que "Angela Merkel ha de marxar".

Com s'ha produït aquest canvi radical?

Por dels immigrants. El setmanari *Der Spiegel* dedicava, en el seu número del →

→ passat 23 de gener, un ampli reportatge a una Merkel aïllada i desdibuixada. No pareixia la mateixa de sempre. La publicació advertia que “el guió de la caiguda de Merkel no està escrit, encara, però l'esborrany inicial ja hi és”. Segons afirmaven els autors del treball periodístic, Markus Feldenkirchen i René Pfister, “el cap de la CSU [sigles en alemany de la Unió Social-cristiana, aliat de la Unió Demòcrata Cristiana, o CDU, de la cancellera], Horts Seehofer, té la intenció d'amuntegar pressió sobre Merkel durant el temps que sigui necessari perquè canviï el rumb [de la política d'immigració]; no està tractant d'empènyer-la fora del gabinet, però si ella no s'hi avé, n'hi en el camp conservador que podrien fàcilment imaginar el ministre de finances, Wolfgang Schäuble, fent-se càrrec del Govern”. La rebel·lió creixent contra la política immigratòria s'ha palesat amb posterioritat entre les bases parlamentàries mateix: quaranta-quatre diputats de la majoria conservadora expressaren fa poques setmanes en una carta adreçada a la cancellera el seu profund disgust per la pràctica de fronteres obertes.

La situació s'ha tornat extremadament “perillosa”, deia *Der Spiegel*, per a la dona més poderosa del país. Sembla com si el seu pragmatisme, glossat pels seus admiradors i reconegut pels adversaris, l'hagués abandonada. Segons la revista, s'ha entestat a mantenir “les fronteres obertes” contra l'opinió de molts importants suports polítics. Una pràctica “poc pragmàtica”, valorava el setmanari, que l'està “aïllant”.

En realitat no és del tot cert que la cancellera mantingui les fronteres obertes igual que ho féu l'agost passat. En els mesos transcorreguts ha anat endurint els requisits burocràtics per assolir la condició de refugiat. Cada petició és una complexa i lenta aventura a través de les oficines federals que el peticionari ha de superar abans de ser admès. Tanmateix, això no basta a ulls de l'ala dura de la CDU ni, molt menys, dels socis de la CSU. Volen encara més mà dura, sense

L'última esperança que li queda, a la cancellera, és l'islamista president turc, Recep Tayyip Erdogan (a la foto superior). La crisi dels refugiats, amb Alemanya havent-ne rebut més d'un milió l'any passat, ha aixecat temors en el país i amenaça de fer caure Merkel. Cas que Merkel caigués, tot apunta que el seu substitut seria el ministre de Finances, Wolfgang Schäuble (a sota).

contemplacions. Quan Merkel obrí les fronteres l'agost passat no piularen, no els agradava però callaren fins que, recordava *Der Spiegel*, es produïren “els atemptats de París [que aixecaren la por que hi hagués terroristes entre els refugiats a Alemanya, i cal suposar que els de la setmana passada a Brusel·les no han fet més que empitjorar la situació], els atacs sexuals a Colònia la nit de Cap d'Any, la indignació creixent de molts ciutadans...”. Va ser quan ja ningú podia negar el perceptible temor social davant de “l'allau de refugiats”. Cal recordar que Alemanya en rebé el 2015 més d'un milió. Els disconformes ja no callaren més. El setmanari assegurava que durant els primers dies d'enguany “les advertències i crítiques dins el seu propi partit” van créixer fins a convertir-se en una amenaça seriosa, però Merkel, “a desgrat del pragmatisme que l'ha caracteritzada” sempre, no n'ha fet gens de cas, malgrat que se l'acusa directament de ser la

dònia, Suècia, Polònia... posteriorment també han posat entrebancs diversos, des de requisar els diners que portava cada refugiat per sobre d'una certa quantitat fins a endurir les condicions d'entrada. El resultat de mesos i mesos d'allau de refugiats sense una resposta global eficient ha estat la creació improvisada de vergonyosos campaments com el d'Idomeni a Grècia.

Pacte amb Turquia

En veure que cap de les seves propostes no quallava i que la pressió dels refugiats que arribaven a Alemanya no cessava, Merkel optà per canviar d'estratègia. Així, sorgí la idea del pacte amb Turquia perquè aquest país faci de talp a canvi de diners. Juntament amb el primer ministre d'Holanda, Mark Rutte, la cancellera negocià amb el primer ministre turc, Ahmet Davutoglu, l'essència de l'acord d'amagat de la resta de Governos de la Unió. A pesar de les divergències expressades per alguns països, finalment, com és prou conegut, se signà el conveni amb la Turquia presidida l'islamista Recep Tayyip Erdogan.

El pacte preveu, en síntesi, que els turcs no deixaran passar més refugiats sense control, que Grècia expulsarà cap a Turquia tots els que arribin a les seves costes irregularment i que Europa acceptarà un refugiat nou per cada expulsat. Per fer de talp, Ankara se'n durà uns 6.000 milions d'euros, els seus ciutadans no necessitaran visat per entrar a Europa

i s'accelerarà la seva adhesió a la Unió. Les organitzacions més crítiques contra l'acord –ONG, partits d'esquerra...– es demanen qui fiscalitzarà que la comptabilitat macabra d'un deportat a canvi d'un acceptat es compleixi. O qui controlarà que Turquia no instal·li els refugiats a prop de les zones de guerra amb els kurds. I recorden que, malgrat que la Unió s'ha compromès a no fer deportacions massives, per evitar contravenir la seva pròpia Carta de Drets Fonamentals, tanmateix les farà individualment l'una darrere l'altra fins a arribar al nombre que sigui necessari... És molt difícil no veure-hi un vergonyós intent de presa de pèl per treure's de sobre el problema dels refugiats.

Per poder entendre amb qui ha pactat la Unió seguint els desitjos de Merkel res millor que acudir al testimoni d'un dels periodistes més crítics amb la presidència de l'islamista Erdogan, Burak Bekdil, redactor del diari *Hürriyet Daily News*. Explicava el passat 1 de febrer que el nou amic europeu "va fer recentment un discurs en el qual assegurà que l'Alemanya de Hitler fou un model d'eficàcia, tot i que posteriorment els serveis de comunicació [de la presidència] asseguraren que "els mitjans han distorsionat la metàfora" presidencial". Bekdil troba la mar de ben feta l'al·lusió al règim nazi perquè "fossin distorsionades o no les seves paraules, allò cert i segur és que així com governa Turquia recorda poderosament com governà →

responsable de l'allau de refugiats per l'efecte crida provocat per la seva decisió d'obrir les portes. A pesar de totes les crítiques, ella s'ha entestat a superar la crisi dels refugiats a la seva manera.

I quina és aquesta manera? Doncs primer de tot ho intentà volent imposar als socis de la Unió quotes obligatòries d'admissió de refugiats. Fracassà. Després gairebé implorà –"per raons humanitàries", va dir– que voluntàriament cada estat assumís el màxim possible de peticionaris. No rebé més que bones paraules d'alguns i ni això d'altres: hi hagué països que optaren per fer directament orelles sordes i posaren en pràctica dures mesures frontereres, com fou el cas d'Hongria, Eslovàquia, Txèquia i Romania, que donaren l'esquena des de bon principi a la política humanitària de Merkel, i tancaren els límits exteriors dels seus respectius territoris, a pesar d'anar contra els principis de la Unió. D'altres com Àustria, Dinamarca, Mace-

→ Hitler el Tercer Reich". El periodista ofereix exemples recents de companys de professió emprisonats sota l'acusació –"delirant"– de ser "terroristes". Explica que almenys 500 professionals de la comunicació perderen la feina l'any passat per raons polítiques –segons dades de l'Associació de Periodistes Turcs– i que una setantena d'aquests han estat atacats físicament. Exposa, per un altre costat, que el president titllat de "gent obscura" els signants d'un manifest d'intel·lectuals que criticava les operacions militars contra el poble kurd, amb el resultat que bona part d'aquells foren detinguts el passat 15 de gener... "Tot això no està passant a l'Alemanya de la dècada de 1930 sinó a la Turquia del segle XXI", resumeix Bekdil, que afegeix que "mentrestant Europa prefereix mirar cap a una altra banda, l'únic que Brusel·les ha dit sobre la persecució [dels intel·lectuals] és que és 'summament preocupant'; són

incapaços de veure que els assumptes turcs han sobrepassat des de fa molt de temps el llinar d'allò que és 'summament preocupant'".

Un dels periodistes emprisonats sota l'acusació de "terrorisme", Can Dundar, força conegut al país, escrivia el passat 26 de novembre una carta oberta adreçada al primer ministre italià, Matteo Renzi, en la qual assegurava que "l'apropament entre Turquia i la Unió Europea a causa dels refugiats no hauria d'eclipsar les violacions de drets humans i llibertats fonamentals a Turquia".

A jutjar pel pacte que Merkel ha forçat la Unió a acceptar, el temor de Dundar s'ha convertit en realitat. És la manera de la cancellera d'intentar superar l'aïllament que *Der Spiegel* explicava.

Aïllada

El setmanari sintetitzava al gener la situació de la cap del Govern alemany assegurant que les veus crítiques ja es produïen fins i tot en el seu Govern: "El ministre de finances, Wolfgang Schäuble, deia setmanes arrere que la política en matèria d'immigració havia provocat una allau de refugiats". Diputats i dirigents de la CDU van exigir a principi d'any en els seus discursos un exhaustiu control de les fronteres, i no eren pocs els "que auguren la futura transferència massiva de vot democratacristià cap a Alternativa per Alemanya i altres opcions polítiques i xenòfobes", deia la revista. La raó de tot plegat estava, a

parar de *Der Spiegel*, "en la por i la sensació d'inseguretat que ha quallat entre la població, alimentades per les notícies diàries d'assalts, agressions i bregues en els refugis [d'immigrants], els atacs de grups d'ultradreta a aquests refugis... i tothom es pregunta què fa la cancellera, se li demanen solucions i ella sembla que s'ha quedat sola, dins i fora d'Alemanya, aïllada i enrocada en la seva política d'immigració a la qual es manté aferrada amb una fermesa fronterera amb l'obsessió". Des d'aleshores el panorama no ha fet més que empitjorar per a Merkel.

La cap del Govern alemany deu resar –és una dona molt devota, té profundes conviccions cristianes– perquè l'acord amb Turquia funcioni. És l'últim recurs que li queda. Si falla, és probable que l'arrossegui. Perquè tant en el seu partit com en l'aliat social-cristià ja no aguanten més. Creuen que la política immigratòria de la cancellera explica el creixement d'Alternativa per Alemanya –tal com el setmanari citat profetitzà al gener que passaria–, el partit antieuropeista i contra la immigració que a les eleccions regionals celebrades el diumenge 13 de març a Renània-Palatinat, Saxònia-Anhalt i Baden-Württemberg ha assolit representació parlamentària, i en dos del tres territoris ha arribat a ser la segona força, per davant del Partit Socialdemòcrata. Bona part dels dirigents de l'aparell de la CDU veuen amb pànic el fort ascens del nou partit. Perquè estan convençuts d'allò mateix que escrivia el periodista Jacques Schusterdie al diari *Die Welt* després dels comicis regionals: "Alternativa per Alemanya és la filla de la CDU d'Angela Merkel". O sigui, una amenaça molt seriosa. Perquè atreu sufragis conservadors de gent temerosa davant l'allau d'immigració de l'últim any i dels problemes que en conseqüència s'han produït.

Merkel confia en la dubtosa democràcia turca perquè li solucioni el problema. Si no li surt bé, tot indica que el seu futur polític serà nul. •

BONA PART DELS DIRIGENTS DE LA CDU VEUEN AMB PÀNIC L'ASCENS D'ALTERNATIVA PER ALEMANYA, QUE ELS ESTÀ MENJANT VOTS